

ئوتار عمرینگ دنیا سیلینگ
حق بولینه باعلا بیلینگ
آخر اله بولان ایلینگ
دولتی ناچان یالید یر

تاژه پول

بمناسبت ۱۲ آبان ۱۳۰۴
سالروز سقوط ترکمن صحراء

مسئله ملی و دموکراسی

در میان رهوان "سوسیالیسم و اقتصاد ملی"
زمزمه، بحیثیها، فریاد و طفیان بکوش
میرسد و دوان بیوست اندازی ایدئولوژیک
را با درد و رنج طی میکند. در میان
ایرانیان پلیتیکیهای داعی در نشیرات حزبی
و سازمانی، جریان دارد. این پرسه
در شکل گیری عقاید جدید آنان بسیار
غفید و سازنده میباشد. ولی ساده نگری
به مسائل گذشته و مقولات انقلاب، دکترای
استقلال، مسئله طی، حزبیت، و... و
عابد گونه از تئوریهای شکست خوردگان
کردن، خطاست. بقیه در صفحه ۷

دیر زمانی است که رویاهای شیرین
بخشی از رهوان "سوسیالیسم و اقتصاد ملی"
که در غلیان زندگی روزمره، در هم ریخت
و برق نیمه افزایش شده اند را با آه
و حسرت نگاه میکند، ببرقی که سالیان
دراز دعاگونه در اذعان منثور شده بود
و زاهدان در حفظ حرast از کوش
بودند. اکنون یکبار دیگر هستی بگونه بس
کوبندتر و فراگیرتر از دهه‌های چهل
و پنجاه به ستیز برخاست و بخشی از
ازوهای دیرینه انان را حمو و نابود کرد

ماختعفوی بودئر درینگ
صاحبی کرمگ هر بیورینگ
هر خارش کوشاپیان خورینگ
موتی بیر تیره دونر

۱۹ - نجی عاصرینگ ایکینجی یاریمی
هم ده بیکرینجی عاصرینگ باشلاری بوتن
بن حالقلارینگ آزاد ادیش حرکت
لعنینگ اوان موج آلب باریان دوری دئر
لاتین آمریکادان تا ختایه چتلی، افریقا
دان، ایرونلند چتلی بو اولی گورمش
حالقلارینگ ملی آزاد ادیش جنبشده اولی

ایز غالدرشپ دیئر ادل شول دوردسطماری
دولت لار شول ساندان انکیں لار،
فرانسوی لار، اسیانیا بیلار، تازمان - تازه
کولونی دویه صفتی اوچین ڈان ڈیکپ، یسر
بیروت تالاب، حالقلارینگ طی بایانگزی
ایطمبلک اوگوندنه یلندمن گلطفی اتدیلم
هندوستانشک آق پاختنسی، آفریقالارینگ
الاسی، لاتین آمریکا لارینگ نیشکر قیوسی
ایران شک چولسا اندق قیستی، ملی بالیلغی
بولان نفتی تالاب باشلایلار.
بیکرینجی عاصرینگ باشلاریندانکیسی
تالاب هم ده اول بیورنی ایکی بولوپ
آرا لارینده پایلا ماغدہ بولیار شونینگ
بیعنی ۱۹۰۲ نجی ئیله ابرانینگ گون
اوتنا - گون دوغار تاراب لاری اتلنکیسی
لارشک دیئر غاریق تارابی بولسا، روسی
لارشک قول آستیننا گچیار.
بقیه در صفحه ۲

در این شماره

* از کجا آغاز کیم؟
* پاییندی به حق تعیین سروش

شرط دکراسی

* الفای پیشنهادی خط ترکمن

* آزادی از زبان مردم

* از فرهنگ مردم:

مواسم عروسی

تفکر پیشیادگرایانه در عرصه حزب

و مذهبی میبردازد. ما با تشکر از این
دست عیزیز، از دیگر خوانندگان نیز معرفت
میکیم چنانچه مطلبی در این بارصافته
باشند برای ما ارسال دارند.

**
احزاب و سازمانهای مذهبی - سیاسی
بنیادگرای همچون مکاتب دینی با تسریع
و توضیح واقعیتهای جهان و جامعه
پیرامون خود، بر اساس احکام، قولها،
روايات و احادیث پیشین که رسم اخراج
از قانون مندیهای زمینی بحسب میانند
بقیه در صفحه ۶

تفکر بنیادگرایانه در عرصه حزب و
تشکیلات، درد ریشارداری است که احزاب
و فعالیت سیاسی هنوز از سلطه ایشان
آنده کهنه رهایی نجاستاند. حتی بازمان
ها و احزاب و افرادی که جنبه‌های نظری
بنیادگرایی را نقد و نفی کرده‌اند، متساقانه
در عرصه حزبیت به سیاق اندیشه کهنه
و بنیادگرایانه برخورد می‌نمایند. مادرانینجا
قصد بحث در این زمینه را نداریم، اما
یکی از خوانندگان "ناتازمول" مطلبی برهمین
باره به نشریه ارسال داشته است که در
آن به مقایسه احزاب بنیادگرای مادی

۱۲ - مهندسیت

بو الهنع سیاسی یاغدای بوق اعتماد
اوچن ایران حلقی آیاک اوستئنا غالب
شرطه غوزغلانگ و عدالتی شرط
دور منطق اوغونده اولی بیرون انقلاب عاملا
اشیار بو انقلابه ایرانشک بیلکی حالقلاری
بیلکی بیله لیکه تورکمن لار هم
قوشوشیب دور ملی بورجینی برینصیریار لار
بو واقعا تورکمن لارشک کلجداک
سیاستینی آجیق صوراتدمدینم یالی
آیدنیگ ادیار ادیل شول غوزغلانگ لاره
یعنی شرطه انقلابینه غوشولشان ایکی
آدامی گوژ اوونکیه که تیریپ بیزینگ انها
بیونوی اولی هم ده داوارلی بیغاناعمئزینگ
سیاستینی بیلیپ بولور، اولادنام برسی
عثمان اخون، اول ببرسی هم غلتبیشان
دشلار عثمان اخون اوز دوروینگ اولی
دوشنبه لی آدام حوكومینده او زیاقاسینی
تانا دیار اول بخارانشک گوکلداش ادینداقی
مدرسانی ناما ملاب گوموش دپده تورکمن
حالقندنگ چاغالارنی تربیط ممک بیامن
مشغول بولیار اوشنگ یا شلق دوری ایران
بیامن روس لارشک سیاسی - اقتصادی
آرافاتاشاغنگ کاما حال لار بولسا، تورکمن لار
بیامن روس لارشک خزر دنکیزیند
چاغنانشیق لاری بیامن غوات گلیار.

ایران حالتنگ مشروطه غوغال‌انگیز
یا تیرماق اوجین تخت دان دوشیر یا من
محمد علی شاه قاجار، تورکمن حلقینه
بوزلنبیب اولاریان حارای سورایار • حکم
سورایان دوررینده دینگه غامچی —
باشینده اوستان حاليق نادیب اونکا یاردمئ
برسین اول تورکمن حالتنگ بوتین تبریز
طایی‌الارثنا بوزلنبیار • کیر لردی حان لار
افونغ باشیلت لاری، آخون ایشان سو مقا لا
حقلینه دال ده دینگه غلائختنا بوسنوب
او بالاری چاپیب بورصن سردار آندازی
غالاتمانلار شانشگ قشونشنا گریپانقلابی
لاره یا تیرماق اوجین گرگان شاهرینی
او زارکینه کچیرالار • غشنناساق هم بتو
حرکت کلیج ایشان هم توشه‌لشیپا و غرا یار
سید قلیع ایشان ده اوی روحا نی لارشگ
بیری حوكمنه ایکجی کرکه کلا لسه
شاهرینگ ۲۵ کیلو متر گوندوغاریند مریلشم من
کریم ایشان اویاسینده خیوه مسجد فور
ماسینده اوادان بیر مسجد سال‌گز ب
اوز حالتنگ علمی — سوادنی بولمانند
اولی ایش لار بیت‌یار • اما سونگلار دردی
حان سردار بیلمن بیله لیکه محمد علی
شانگ دستانه کمه ... بیلا را.

۱۹۱۵ نجی ثیله روں لارنگه گاندھی
افسر لارنگه ببری بولان "زیرال مادرتیف"
ایران تورکن حلقینگ غوزغا لانگی یاتیرماق
اوچین کبید قابوس دئڑ آق غالاسنگ
اوستنا ناجه موڭك غوشون بىلەن جوزوب
باریار اونگ لار خیوانی گانابولان "کاوفمان"
گوگ دیه حلقینی چئم بیتراق ادم

اسکوبولف نئنگ شیطانلی روحی، زنرال
مادرتیف نگ اندامشنا اوونزایار بولار تورکم
لمرئنگ ناچه بیوزسینی غژرئپ مال لارنی
تالاب، الین لاری اوستلایارلار اوپالاری سوز
دژرئپ ایران حکومتی بیلەن بىر ھەجع
قارارە گلیارلەر تورکمن لاری سەرحدان
کوچىرىپ بىرینە باشقا حالق لاريان گەتىرىمكى
كۈز اونكىنە ئىيارلاراما اولايرىنگ باۋستۇما
رى ايشى ئامالا آشمايىار •

۱۹۲۷ نجی ثیله روی مده سوسیالیستی
انقلاب عامل آشیار. ۱۹۲۴ نجی بیشه
تورکمنستان شورا لار بیولشید رسیوبلیکس
(جمهوری سی) اعلان بولیار ما ادیل
شول ثیل لارده، ایران تورکمنلری انگ
بیر آغیر یاخنای لاری باشدان گھیریپ
بوران دووری حساب لانیار.

بو اولى يېڭىنەدا ئاشان آخون باشلىق ساپالانىپ ايش لەرى قورماچىلىق لى ئاپىپ بارماق اوچىن بىر ناچە چارە لەر كۈريار اللى بىلەن تۈركىمەن بىر ناچە اولى افسىر چاغىزلىق، اوروش شيووطۇرنى تۈركىمن لەرە اوستىتكە اوچىن بىر حارسى مدرسە يۈولا غىۋارلاار، اىكىنچىمەن اولار شىروى داكى ياشايان تۈركىن لەر بىلەن آغاڭاتاشقۇ آچىپ اولاڭىشكە تجرىھە لەرىندان خايىرلانتما غۇنى ماسلاحتا لاشىارلاار.

ایران حکومتی توکمن له رئنگ شله بیر
اعترضیلیکیندان قورقوپ او لارینگ اراستندا
انگر آرالیق سالماق اوچین هر حیلل
چارطمهه ال اوپارلار اما او لارینگ بو خام
حیمال لاری عاملاً اشمانسانگ چاره سیز
کوچیلی یاراق لار بیلعن توکمن صحراء
چوزوب غایتیلار لار ایران قوشوننگ سرکردہ
سی ژنرال "زاھدی" اوج طارابدان یعنی
کوموش دې دمن، اق قالاقان ھم گىددەن
چوزشی باشلایار خراسان قشونى بولسا
خریلان، کلیاغ و اسوده ياشاب اوتسوان
کوچکنگ ایلاتینگ اوستینا چوزیلار خراسان
قوشوننگ باشیقی "جان محمد" ھائېنگ
اھن ظلمی حاضر بوقونه چىلىي حالقىنگ
آنکیندان اديل دوگون کى يالى يادلانيار.
شىلە ليك بیلعن ۱۹۲۴ نجى ئىلاقى
ایران توکمن حالقىنگ قوزغاڭى حائىن
جليق بیلعن باسئىلېپ ياتىلilar بىرتۇبار
آنام قوربان بولىلار. بىر ناچە اوپانگ

اداما لاری سرحددان اشغالی بولیلار
 تورکمن تپیراغی بوتین لمبین دینیں يالى
 انگلیس لەرىنگ وانونىك نوکرى رضاھانئىك
 قول استئنا ھچىار بولار تورکمن حالقىڭ
 ملى بايلىغى شول ساندان مىن - ملە
 تپيراغىنى مونىڭ كلاپ هەتكاردان قىشۇن
 ياشلىق لارشا پايلاپ، پەلوي يېر، امىلاك
 ادارىسىنىن قوراپلار - بودارانىڭ اساىمەندى
 تورکمن حالقى اۋىز آتى - بابا يېر - بۇردىنەد-
 ان قاۋوب بىرىنە ئىرى ملت دەن گوجوروب
 كەتىرىمەتك بولۇپ دئر.

۱۳۸ انجی ئىلەدە يەكچى جەھان اورۇش
باشلانىيار رضاخان بىو واقعىماپلىيۈرەتەن
غاجبار شىلە لىكەدە يىنە بىر گىركە ایران
حالقىشا شول ساندان توركەن لەرە اۋز
ملى حقوقىنى قۇراماڭ فەرمىت كلىار ۲۰۰۵ دېيل
شول ئىل لاردە يىعنى ۱۲۰ انجى ئىلەدە
ايران تودە حزبى قورالىار بىو خىزىنەگى
اساس مقصدى اشچىي - تايىخان آزادلىقنى
هم دە ايران ناكى ازسانلى حالق لارئىك
اسلسەلمىرىئى اودمىطەندىن عبارت بولىيار.
تۈركەن حالقىشكەن ئايتنىظمەكتەن لەرى بىوكەزەك
اۋز باغانى ئەمدە ملى حقوقىنى غابىيار ئىپ
اللاق اوچىن بىو حزبىا غوشۇلوب اونىشىڭ
انك اكتىو اغاclarى بولىيارلار اولار تۈركەن
صرحارادە، تۈركەن سى دىيپەن نېرىمىنى
چىقارائىپ حالقىشكەن آزادلىق اوغرۇيىندا
كەمشىلە :

اما بو حزب ۱۹۴۶ بیلده هم ده
۱۹۵۶ بیل لارده آمریکا هدنه اوینسک
زنجبیرلی اتی نینگ تایپینگان آغئر اورقى
لاره سُزوار ادیليار. شونینگ بیلمن بو
کرطک ده تورکن حالقى اوز ملى حقوقىنى
اله كه تيريب بيلمييار.

۱۹۷۹-۸ نجی ئیل لارده اپران
 اولى غۇرغۇلانگ تۈرۈپ محمد رضا بەلۇسى
 نى تخت دوشۇرما يارلىم. تۈركەن لەرازىكۈيەن
 حاق لازىنى اوەدە طەڭ اوجىن بۈگۈھەتىزىدەن
 قورالان بېر قوراما يىعنى "فداشىلە"
 لار قوراماسى بىللەن يىغىب يېقى دان ازا
 غاتاتاشلىق باغلىغان، اما اسلام شۇونىسىت
 حۆكمەت نىڭ تارابىندان تۈركەن لەرە اىكىي
 كىرطەك باشىينا اوروش تونكىيا لارا، اولاۋەتىڭ
 انگ قەھرمان بېزىنت لەرى شول ساندان
 توماج، مختۇم، واحدى و جورجانى اوز عزىز
 جان لارنى حالقىنىڭ اىزىو اسلام رېنسى
 بېقى دە مىلەتى

شوروی انقلابیندان سونگ، له نئىڭ بويىرىدىنى يۈسچا، اپراندان روس لارينىڭ غۇشونى جقىيارلار. انكىلىس لار يو فرستت دان پىدالاتىپ يوتىن اپراني اۋەزقۇل استىنا كېچيرمانى گىز اوكتىنا ئىيار. اپران حلقى آياغا غالىپ بىر ناجە يەرىمانلىكىسىن لە رېنگ ترسىنە اولى غۇرغۇلانكىلار تۈۋىزىلار مېزىا كوجىك خان كىلان دە محمد تىقى خان پىسان خىراشان دە بىر ناجە واغتىلاب اوز باشداق حۆكمت قوراپ باشلىيالار.

انگلیس لار بو عادلات لى گورم شەری
پاتیرماق اوچین اوزىشنا بىر ناچە دىكەمە
ئۇزىل لار دئر افسر لاردان پىياناماغى
ماخول سېلىمار انها شىدىپ هم اىران
حالقىنىڭ تارىخىندا انگ ارىت ياخىدای دوراپ
"رضاخان" يا "رضاشاه" دىيەن ئاظالم شاه
حکومت باشلىقىغا بىللەنچىار اول قشۇن
سرىزىمىسى حوكومىنە انگلیس لەرىنگ
غارشىنى تۈوان غۇزغۇلانك لار ئاخجۇرىسىق
بىلەن ياتىريار اوئىشىڭ اولى ھم دە انگ
اھمييەت لى چۈزىش لارى اىرايىشىڭ دەمير
غازىق تاراپىننە بولوبىدۇر سىايى اول بىرده
ھم آذرىيابىجان لار، ھم كىلان نى لار ھەمە
تۈركىمن لار اوزىلارنى اولى غۇزغۇلانكانتايىارلىق
گۈركەزىانى اىيام حکومتە عىيان بولۇپدى
اپىتىنە، سوسىال دەكتار لارنىڭ ۱۹۲۰
نجى يىلىدە باكودە كەچىرمان اولۇقۇرتىاي
ندان سونگ انگلیس لار و اوئىشىڭ دىكەمە
لەرى تېتىرەپ باشلاشىيار
بو قۇرۇلتىاي دە بوتىن آسيا حالق
لارىنىڭ ازاد بولماقى ھم دە انگلیس لەرىنگ
بو بىردىن بىق بولماقنى طالب ادىللىدى
تۈركىمن لەرىنگ بۇرىدىن

تورکمن لر تیز واغت ده اوز چارطهمنی
 کورماگه باشلادیلار . ایکنخی ادیمه ده بوئین
 آغز الالیقی بس ادیپ، تیره - تایپه
 باشلیق لازی بیر بیه اویشوب اوزله رینا
 بیر باشلیق سایلامانجی ماخول گوردیلار .
 بو ایمامده عثمان آخون بو حرکت
 له رینگ باشلیقی حوكمنه ایک طاراپدان
 قین چیلیق چکیاردی بیرنیجی دمن ۱
 اوز آرا کابیر یارماز غلئق لار، تیره
 پرسن لیق دئز آغز الالیق
 حالق نگ اولی بیر سوشه دولی تاسیارلیقی
 بیوق لیقی اوق - یاراغنگ کم چلیک
 ادیانی، آیری بیر طاراپدان بولسا آستره
 آباد حاکم نئنگ دولی - دولی حیلطه
 بیلعن بو آغز الالیقی آرتدریپ بیلینگ
 آراستندا فته تووزیانی آیلناق بولیار .

استرآباد حکومتی کاپر تیره باشیل لار
ثنا حالات دئر سریای یا بیب او لاری
عنان آخونشنگ غارشندہ دوروز ماغی
اسلمیاردی عطن آخون بواؤ - حیله
لعری چالت آنکب اوز تیرم طاپیمنگ
وکیل لعری بولان سردار لاری اولی بیر
بیفناغا چاشنیار بو بیفناق اهلی تورکمن
طاییه لارنی گونو غاردان تا گونیاتار تورکمن
لعری بیر لیک چاگریب ۱۹۲۴ نجی
ئیلینگ (۱۳۰۳ شمسی) اردیبهشت آی
نشنگ او توینه (مای آیشنگ ۲۰ سینه)
اوچلی او باسینه اولی یئنچاغدا شی
قراءه لاره یه تیار لار:
بیرنجی دمن: تورکمن حالقی اوز ثنا ارکین
لیلک اسلام احری ایش لمونی اوز ماسلاحت
لاری بیلمن الیب گیتمط
ایکینچی دمن: ایراندا بیر عادالات لیدولت
قوروبلیانجا بوئین اوق، یاراغ لار تورکمن
لمرینگ اوز ال لمونینه غالمالی
اوچونچی دمن: ۲۲ سانی زور بیلمن قشون
قولئنغا اکیدیلمن تورکمن بیکیت لمری
اوروبب بھرمی هم ده بوسیگت لسر
اوز تورکمن لمونشک آراسینه تورکمن
توپرا غشی قوراماغده قشون غوللەغنى بونیه
یه پیر مطیع

و با آن سطح از رشد و بلوغ فکری و سیاسی و با شور و شوق انقلابی آن دوره، س.ج.ف.خ.ا را سنگ مبارزه مردم ایران و مردم ترکمن شناختند و به آن پیوستند و در تحولات بعدی نیزداوطلبانه و با همان درجه از رشد و بلوغ سیاسی خود، مبارزه خود را حتی برای "شکوفای ج." پیش بردند و در آن شرکت کرده و سهم گرفتند. امروز اگر کسی بخواهد ادعا کند که صرفا سازمان اکتریت و آنهم صرفا بخش رهبری این سازمان، تنها و یکانه گناهکار بوده و بدینظریق نامن آلوه خود را پاک نماید، جز فریب خود به هیچ نتیجه‌ای نخواهد رسید.

اما این حقیقتی است که در روند دهاله اخیر رهبری اکتریت نقش و سئولیت عمدتی در رابطه با علکردها و اقدامات انحصار شده بارد. اینکه آنها به طهایها و گناهان خود اعتراف کنند یا نه، بخود ایشان مربوط است. ضمن اینکه تاریخ در مورد ایشان قضایت خود را خواهد کرد. کما اینکه بخشی از این قضایت در مورد بی کفایتی و بی مسئولیتی این رهبران در مقابل چشمان همه ما امروز جریان ندارد.

اما از طرف دیگر چشم پوشیدن و یا بی‌تجویی به حقیقت زیر میتواند هرگزی را به قضایت یکجانبه و غیر مسئولانه سوق دهد و آن اینکه اکتریت تو بطور کلی سازمان اکتریت بعد از تدبیر شیتم فکری، تئوری و سیاسی تدویطیم و الحق کامل به آن، خود بعثابه جزئی از همین سیستم بین‌المللی گردید. خود این سیستم، مجموعه کاملی بود که علی رغم نیات خیرخواهانه پیروان و وابستگان آن به همان جایی میرسد که بعد از ۲۰ سال در شوروی خلی روشن و واضح آشکار شد و در لهستان، افغانستان و یعنی از چهار دهه و در کامپون و سیاست و حقیقت اپاکل خان خود علکرد و حقیقت آن به معرفت نمایش در آمد.

در واقع این سیستم بین‌المللی یک نوع امپراطوری عقیدتی - سیاسی بود که تمام شاخه‌های بزرگ و کوچک آن در حکم مستعمره بودند و از طریق سکو هدایت و فرماندهی میشندند. احزاب و حتسی دولتهای وابسته به این سیستم فاقد استقلال عقیده و نظر بودند و قویترین و با نفوذترین آنها هم نمیتوانستند از چارچوب اوامر مسکو خارج شوند. از این رو سازمان اکتریت نیز تحت سلطه‌حزب کمونیست شوروی و سکو قرار داشت.

وقتی که ادعا میشود سازمان اکتریت نسبت به جنبش خلق ترکمن بشیوه سلطه‌گرانه برخورد کرده و سلطه خود را بر این جنبش اعمال کرده، باید روی دیگر سکه را نیز دید و آن اینستکه سازمان اکتریت سلطه گزین در برابر ترکمنها خود نیروی سلطه پذیر در برابر سکو بود و خود را طزم به تعییت بی جون و چرای آن میبدید و بالعکس خود نیرو های ترکمن نیز نسبت به دیگر نیروها و جریانات در ترکمن صراحتاً از موضع سلطه‌گرانه برخورد میکردند. بعبارت دیگر سلطه گزی و سلطه پذیری نیروی پلک سکاند. آنکه در مقابل عدای اعمال سلطه میکند، خود در برابر دیگران سلطه می‌ذیرد. اما آنچه که برای ما مهم است اینستکه در برابر سلطه‌گزی، سلطه پذیری نیز بوده که اجازه داده وی اعمال سلطه کند.

بندهن ترتیب این قضایت ناعادلانه خواهد بود هرگاه فقط سلطه گزی را در مندلی اتهام بنشانیم و آنرا محکوم کنیم بلکه در صفحه ۶

و اما در واقعیت امر "ایل کوچی" اکتریت، تشریطی بود که نیمی ازان شهید نامه و نیم دیگر تبلیغ سیاستهای خاکم بر اکتریت بود. هر چند ناگفته نیاید گذاشت که رحمت و تلاش برخی از ادبی و فرهنگی دوستان ترکمن نیز در این نشریه درج میگردید، ولی بدلا لیل کلیت ناسالم این نشریه، اناه نیز تأثیر گذاری مطلوب خود را از سمت میدانند.

سخن را به درازا نکشانیم، رهبری اکتریت تا مدتی توانست با حربه "ایل کوچی" نیروهای ترکمن را مشغول سازد. اما با اوجگیری بحران درونی اکتریت و بلوکه شدن جناح بندهای درونی، رهبری اکتریت بیویه سکانداران اصلی و دیسان اول آن، مانع از انتشار "ایل کوچی" حتی به عمان شکل می‌رود و فرسوده اش گردیدند. اکر تا دیروز رهبری اکتریت از شهود شرکت و افتخار فدائیان در ترکمن صرحاً عوایضیانه استفاده میکرد و هر کجا که یاد افتخارات فدائیان میافتاد، جنبش شورایی ترکمنها را بظایه صفحه زرینی از کارنامیان سپریون سیاورد و فخر میفروخت و از اینرو حفظ و توجه به نیروهای ترکمن را در شرایط خراب شدن اوضاع فراموش نمیکرد، ولی امروز دیگر آش بقدیری شور شده بود که مسئله ترکمن و یا کرد برایش مطرح نبود، بلکه حفظ موجودیت پهلوی افتاده بود از اینرو دیسان اول و رهبران طراز نو للاقطی به انتشار نشیری مختلفی از جریان فدائی در مخالفت با گرایش به سعت سیاست و تقدیر تسودی طه جدا شدند و سازمانهای خاصی را بنیاد نهادند، ولی اکتریت قاطع رهبران و فعالین فدائی با اکتریت جریان فدائی مانند و نام سازمان فدائیان خلق ایران (اکتریت) را بر خود نهادند.

نیروهای اصلی و موثر جنبش سیاسی ترکمنها، فعالیت خود را با سازمان اکتریت ادامه نهادند. این روند تا مدتی قبل نیز بطور عمله جمهوری جریان ناشت.

از زمانیکه سیاست و تفکر اکتریتی تدبیری در ترکمن صرحاً آغاز به رشد و حرکت نمود، جدایی بین فعالین سیاسی و توده‌های ترکمن قطعیت پیشتری یافت از پیش جدیسو، روند جدایی فعالین سیاسی ترکمن تحت عوامل گوناگون و بدلا لیل مختلف از اکتریت آغاز گردید. بطوری که امروز شمار عده آنان را بسیار اکتریت این نیروها، تسلط خود را با سازمان اکتریت ادامه ناداده، لیکن از چندی پیش جدیسو، روند جدایی فعالین سیاسی ترکمن تحت عوامل گوناگون و بدلا لیل مختلف از اکتریت آغاز گردید. بطوری که امروز شمار عده آنان را بسیار اکتریت این نیروها، تسلط اکتریت ترین مسئله کانون و تعیین هویت آن و تائیین وحدت ترکمنهای هزار است. استقلال کانون درمنانه این نیروها، در استقلال تشكیلاتی و نفی "سلطه اکتریت" بر کانون معنا و مفهوم پیشا میکند. جملکی در اشکال استقلال ارزیابی کردند.

اما گذشتی است که پایه گذاران هر یک از گروههای نیز (نهای آن بخشنود) توده ای که در گذشته همینش قابل تاکیدی در جنبش مردم ترکمن نداشت) تا مقطع جدایی خود از زره فعالین و عناصر موثر فدائیان (چه چریکی و چه اکتریت) در ترکمن صرحاً بوده اند. بعد از این از اکتریت، چنین واندو میشود که کویا هیچیک از گروهها سهمی در مسائل نداشته اند و سازمانی بنام "اکتریت" همه امور خیر و شر را بطور یکجانبه پیش میرده است.

واقعیت اینستکه بخش اصلی و عده جنبش سیاسی ترکمنها، نه تنها با جنبش فدائیان بیرون داشتند، بلکه جزوی از آن بشار میرفتند. عناصر قبیعی و پایه گذار جنبش ترکمنها که بخشی از آنان بدت از ۱۰ بهشت رسیدند و بخشی هم امروز در قید حیاتاند و از فعالین جریانات مورد بحث محبوب میشوند، در سالهای ۵۵، ۵۶، ۵۷ داوطلبانه و با تفکر و تعمیق ترکمن و مردم ترکمن صرحاً میخواهد که "بیه طریقی که میتوانند این بلندگوی دفاع از فرهنگ و سنت ترکمنی، این آینه انعکس زنگی و خواست خلق ترکمن را باری دهند."

درک مسئله ملی و چونکی حل آن امروز نیز از زمرة مسائلی است که لایحل مانده و فرمولهای پیشین در جریان زندگی با شکست رویو شده است. چپ ایران نیز تاکنون ناتوان از پاسخگویی به این مسئله بوده است.

ترکمنها در اندیشه رهایی

بطور خلامه میتوان گفت که طی سالهای ۵۷ تا اوایل ۵۹، بر ستر روی نادهای اجتماعی - سیاسی و شرایط آن دوره، جریان فدائیان بطور کلی و استنکان آن در ترکمن صرحاً علیغم کج فهم و کج اندیشه‌هاکم بر آن، با مصادف و فدکاری تا حدود زیادی این نقيمه را بگران میکرد، ولی این روند امکان تداوی‌هان شکل را نداشت و ناگزیر از تغییر بود. این تغییر میتوانست در جهت میقل بخشیدن سیمای دمکراتیک، ملی و برطرف ساختن ذهنی گزایی و قیم مائی سوق باید. ولی متناسبه و بدليل همان اندیشه کروانه در جهت تغییر مسیر داد که نمیایست میداد. این جهت به انحلال کامل این جریان و پیوستن به بینش و دستگاه فکری حزب توده منجر گردید. این روند که از اوایل سال ۵۹ آغاز گردیده بود در سال ۶۰ به نقطه اوج خود رسید. در طول این مدت هر چند نیروهای مختلفی از جریان فدائی در مخالفت با گرایش به سعت سیاست و تقدیر تسودی طه شدند و سازمانهای خاصی را بنیاد نهادند، ولی اکتریت قاطع رهبران فدائی مانند و فعالین نام سازمان فدائیان خلق ایران (اکتریت) را بر خود نهادند.

نیروهای اصلی و موثر جنبش سیاسی ترکمنها، فعالیت خود را با سازمان اکتریت ادامه نهادند. این روند تا مدتی قبل نیز بطور عمله جریان ناشت.

از زمانیکه سیاست و تفکر اکتریتی تدبیری در ترکمن صرحاً آغاز به رشد و حرکت نمود، جدایی بین فعالین سیاسی و توده‌های ترکمن قطعیت پیشتری یافت از پیش جدیسو، روند جدایی فعالین سیاسی ترکمن تحت عوامل گوناگون و بدلا لیل مختلف از اکتریت آغاز گردید. بطوری که امروز شمار عده آنان را بسیار اکتریت این نیروها، تسلط اکتریت ترین مسئله کانون و تعیین هویت آن و تائیین وحدت ترکمنهای هزار است. استقلال تشكیلاتی و نفی "سلطه اکتریت" بر کانون معنا و مفهوم پیشا میکند. جملکی در اشکال استقلال ارزیابی کردند.

ابتدا در داخل کشور و سپس در خارج کشور، بتدریج و خلی بطيئی روند تامل و بازنگری شروع شد. طرح بحثها و اندکی شدت یافتن آن، رهبری اکتریت را وادرار ساخت که انتشار "ایل کوچی" را بمعنایه نشیره کانون فرهنگی و سیاسی خود در میان آن و آموزش و آمیسبران سیاست و اندیشه توده ای از یکسو و مجیز گویی حکومت از سوی دیگر بود. بدنبال آغاز دریدری

اینستکه از یکسو و سپس در خارج کشور، بتدریج و خلی بطيئی روند تامل و بازنگری شروع شد. طرح بحثها و اندکی شدت یافتن آن، رهبری اکتریت را وادرار ساخت که انتشار "ایل کوچی" را بمعنایه نشیره کانون فرهنگی و سیاسی خلقد ترکمن بصورت فعل نامه از سر گیرد. بر بیهار ۶۴ اولین شماره نشیره منتشر شد. در ضرورت انتشار مجدد این نشیره که دیگر میشود که "ایل کوچی" اندکی شدند. بیان کردند که این اینستکه در جهت رشد آنکههای مردم ترکمن صرحاً، اشاعه و انتشار فرهنگ ملی خلق ترکمن و انعکاس مبارزه و مطالبات مردم ترکمن صرحاً تلاش مینماید. در پایان همین مطلب از همینش ترکمن و مردم ترکمن صرحاً میخواhad که "بیه طریقی که میتوانند این بلندگوی دفاع از فرهنگ و سنت ترکمنی، این آینه انعکس زنگی و خواست خلق ترکمن را باری دهند."

از کجا اغاز کنیم

در شماره ۳۰۴ نشریه "تازه‌مول" مقاله‌ای تحت عنوان "راهی بسوی وحدت" بقلم "بیدار" نوشته شده که بخاطر اهمیت مسائل مطرح شده در آن در شرایط مشخص ما، لازم نیز بهم برای معرفت از آن مقاله که در عین حال این دو مورد به هدیکر مریبوط نیز میباشد، بطور خلاصه‌بازم ۱-تفق تلاش در جهت تعیین تکلیف با سازمانهای سراسری از جمله سازمان اکتریت.

۲- تلاش در جهت وحدت تمام تبروهاتی ترکمن .
در قسمتی از مقاله گفته میشود "مبارزین منطقه هر یک
از سکع، خدا شند، بین اینکه انسان دسته از گذشت

و شکستها و تجربه‌ها داشته باشد و هر یک قبل از هر چیز و قبل از اینکه عوامل شکستها و راهیابی به مسیر اصولی را به بحث نکنارند، تلاش بر این داشتند که فاصله خود را با سازمان اکثریت روش کنند.^{۲۰} و در قسمتی دیگر گفته می‌شود که "تجربه به ما آموخته است قبل از اینکه با بیگران رابطه برقرار کیم، باید خودمان را تجهیز کیم."^{۲۱}

این نکته‌ها که بایستی ابتداء از زبانی درستی از گذشته شوخت
ها و تحریصها داشته باشیم، و باید خوشنام را تجهیز کنیم
amer درستی است... ولی مهم این است که این مسئله را از
کجا آغاز کنیم؟ برای آغاز این راه، من برخلاف دوستان بیدار
معتقد ابتداء باید رابطه و تکلیف خودمن را با سازمانهای
سوسایر از جمله سازمان اکتریت مشخص کنیم، از این نظر
در رابطه با سازمان اکتریت تاکید میکنم که این سازمان
بیشترین نیروهای ترکیب و مبارزترين آنها را تاکون در بر
گرفته بود. اکتریت این نیروها جان بر کف در خدمت جنپیش
خلق و در خدمت این سازمان بودند، چه در دور صادرجا جسو
شلیخ و چه در دوره حفایت از رژیم چ. ۱۰.

جَاهَ تَعْلِيمَةٌ

از شفندی را که تحت عنوان "سلطنت طلبان ایران هنوز دیگر نداشت" با افسای "بهر زنده روید" در نزیره شماره ۴ راه آزادی چاپ گردیده است (من توصیه مطالعه تمامی مقاله) بایوام: دوران برتری نظامی در صحنه بین‌المللی سیری شده است و اکثر سیری شدene بود سوی مفاسع ملی و سعادت مردم ما نبودنیست که اورد چنین بازیهای ماجراجویانه و خطرناک شیوه نطق دیکتاتوری محمد رضا شاه ریشه معرفتی و ذهنی نداشت که امروز جدیدی رسیده باشد. پایان دیکتاتوری زمان گذشته بر سه اصل استوار بود: اول: عظمت طلبان ایرانی مجهز به اینتوکلری شووندگی ارسی ۲- حکومت مقنن را کری ۳- برتری نظامی سیاسی در منطقه خاور میانه و خلیج فارس ۴- نیزه روید لطفت

بیانات ۱۲

نچه بیرون مظفده قوربان ادیارلار.

بیگت لمر توساقه دوشیارلار و بیر ناجه توکمن اوغلانلارى آپرى يوورت لمرە پناھ تەنەب باشماڭا مەسىز بىلەلار.

بیکن ایران تورکستانیک حمه روی
سینگ غانابولانینا ۶۴ الی شیل بولدی
بوغوزغا لانکا باشلیق ادمن بیلک انسان

لارئنگ انگ اولی و اساسی اونگه سورمن
پیکری اوذ حالتی آسویده لئقنا و باعثی
یاشاماغدا بولوپیش و اول پیکری عامسلا
آن رات اینست که اینست

اُسْرَهُ فِي اُوجِينْ دُوبْ وَخَلَابْ سُوهْ شِيبْ
كَهْ جِيبْ دُئْلَارْ اُولَا رِينْكْ اُومْجَلْ قُورْلَوْتَائِي
سِينَدَانْ بِيزْ مَالَانْ اُولَى الْحَامْ حُوكْمِينَدَهْ
بِيزْ دُرسْ بَارْ بِيزْ اُونَى سَايَقْ اَدِينْطَلْهِي
اَكْرَ عَنَانْ اَخْنَ شُولْ دُورُورِهْ دَاشَارِي
بُورُوتْ دَهْ يَاشَانْ ، اَزْتَلِيقْ بِيكَرِي اُونَگَا^۱
سُورِيانْ آناَمَلَرْ بِيلِعنْ اَلْ اللهْ بَهْرَئِي

مهترین وجه استقلال که اکنون خلیلها از آن محبت میکند، استقلال در عرصه لکری است. پیامون سلطه ملی سازمانهای سراسری منجده سازمان اکبریت همچنان بحقکاری‌های کهنه و غلط که در حکم تاریخ شکست خودبستان، پای بند مستند. حتی نوادرنیتی‌ترین افراد آن نیز هیچ برنامه و نظر شخص مغایر با تفکر گذشته پیامون سلطه ملی ارائه ندادهاند. بهترین ملک بر این ادب نیز برخورد ککسازمان اکبریت نسبت به سلطه ملی و خلقهای از طرفی دیگر ما نیز به این نظر رسیدهایم که بحقکاری‌گذشته، غیر علی و ظالم بودهاند و اکنون باید مستقلانه در تمامی ابعاد آن بپردازم. بنابراین حضور و فعالیت دریک سازمان سراسری که با قبول داوطلبانه چارجویای برناطی آن صورت میگیرد، را متنافق با سلطه شخصی وضعیت کوئی خودمندانه میدانم.

در این رابطه بطور شخصی نظر من اینسته بپرداختن به سلطه ملی، سلطه تمام دوستان پیشو توکن است. خواه اثیهای که بخواهند مستقل‌کار کنند و خواه اثیهای که نریل یک سازمان سراسری باشند، مسلم این دو از زاویهای مختلفی به سلطه ملی خواهند بپرداخت. این یکی از موضع حزب سراسری و دیگری از موضع یک نیروی مستقل توکن. عدم تفکیک این سلطه باعث انجاراف و اختشاش فکری و جدائیها و انفعال در میان بسیاری دوستان میگردد. در این میان ممکن است برخی اندک کنند که چرا شما این تعیین تکلیف را عده میکید؟ همانطور که دوستان "بیلار" نیز میگوید "ابتدا بسیاشم ببینم که چه میخواهیم و ابتدای خودمان را تجهیز کنیم". در این میان حتی ممکن است گفته شود که ابتدای بسیاشم روی این سلطه بحث کیم که آیا ضرورت دارد که در سازمانهای سراسری بمانیم یا خیر؟

من اعتقدام این است که ما روی این سلطه چندیان و بزرگ مذاقانه و از موضع یک آدم مصلحت ایال است که بحث مکیم و علکردیهای مختلف سازمانهای و با نیت خوب نصیحت کرده که بجه سراسری در قالب سلطه ملی را نیز دیدهایم. ما نیز عذرنا

وز ملی جمهوری سینی قوان بولسا
بیز هم دنیا یوزوندیاکی آرات حرکت لره
مشوليب اوز حاقلعنیگی اد - ایرانیسی
وندا یوزونه بلنه خالدیا لیلیکو.
اکر عثمان آخون اوز دوورنیده ایرانینگ
یچندنگی ملی حرکت لره غوشولشیپ
میرزا کوچک خان لار بیلعن بیر حاتاردا
دوروب ،ظالم شائنگ غارشینا سومهه ن
بولسا، بیز هم یوگون ایرانشندگ بیله کی
بلت لمری بیلعن شول ساندا کردارلار
آذربایجان لار، بلوغ و ۰۰۰ بیر حاتاردا
دوروب اوز حققیبیزی طالاب اتهه لی .
اول کون انکلیسی لار، رضاخان لار، میرزا
کوچک خانشندگ، عثمان آخون لارنشندگ غوز
عالانک نی یاتیدیلاار-اکرده خراسانی لار
آذربایجانی لار، تورکمن لر و بیلکی حقالدار
بیر اولی سوموش ده ال الله بهرئب آیاغا
غالان بولسالار، اولار هیچ ماحال بیلشه
بیر گوچلی اغتش بیر له لیک اونگنیسی
سب بیلعن دیله .

گه لینک حاقل قنیزینگ طالبائی اود مجیط
بولایینگ اویز بیک قیهوان لارمینینگ اوا
ساجاغیندان دوز - طغام دادلینینگ.
بوکون بیزه انگ اساسی مسله آغزی بیز
لیک دژ بیک شاهیمیریز مختومقای نگه
سوزینه غولاق آسایلینگ:
"بیز بیرینی چاپیاق اوسن ارلیکمن
بو ایش شیطانی دژ بلکی کو رو لیکمن

• 1

أعزا آلا بولان ايلينگ
دولتى ئاجان يالى نئر

آق مئرات گورگنلى
مئون ماھ ۶۹

باعث باز شدن سر صحبت و حرف زدن عروس و داماد میشود. از طرف دیگر در خانه مادر داماد بین قوم و خویش "سویجیلیک هالتا" یعنی کیسه‌های کوچکی که از شیرینی و نقل و سکه در آن است و معمولاً عروس با خود میآورد، تقسیم میشود و معمولاً ۳۰ الی ۴۰ تا است. فردا عروس را به خانه خود داماد میآورند و بجای کلام دخترانه "بوریک"

پیشانی بند پارچه‌ای و دایره شکل بنام "آل دانقی" بر سر او میگذارند که البته در بین گوکلانها "هاسوی" گفته میشود. بعد از دو روز عروس را به خانه خودشان بر میگردانند که در زبان محلی به آن "قايتارماق" میگویند و پس ازیک سال دوباره با مقداری جهیزه جدید به خانه داماد میآید و این رفت و برگشت ۳ الی ۴ بار تکرار میشود که عروس و داماد برای زندگی آینده پخته میشوند، در این مدت داماد بطور مخفیانه میتواند همسر خود را ملاقات کند. بعد از اینکه عروس را برای همیشه به خانه داماد میآورند، پدر عروس آمادگی خود را برای دیدار با داماد اعلام میکند که املاحا آن را "یار شماق" میگویند، یعنی آشتنی کردن. داماد با مصایب خود به دیدن پدر زن میرود و داماد دم در آلاچیق میشنید و از آلاچیق یک ظرف پلو برای او میآورند، مقداری بول یا جنس برای داماد پیشنهاد میشود که بگیرد و داماد با قبول کم با زیاد مبلغ پدر زن خود را میپند.

اگر قبیه داماد نتوانست بطور کامل شیرینها را ببردازد، ظرف عروس حق دارند دخترشان را به آنها ندهند. در این صورت اگر عروس خود فرار کند و خود را به خانه داماد برساند دیگر حق نخواهند داشت. علت اینکه بیان زن بیوه و یا اصولاً زن دوم در بین ترکمنها بالا است اینستکه اولاً میخواهند تا اندازه‌های از تعدد زوجات کاسته شود و از طرف دیگر اراده بودن به امور خانه‌داری است. عروس بیوه را بستکانش به خانه شوهر جدید میآورند اگر کسی تو زن بگیرد، زن اول به استقبال زن دوم می‌آید و پای راست خود را روی پای چپ او میگذارد که نشانه برتری زن اول نسبت به زن دوم است.

به نقل از کتاب "سری دو تاریخ سیاسی - اجتماعی ترکمن ها"

که نیت هر دشمنی در حین خواندن خطبه عقد در دم تیز قیچی پاره شود در ضمن برای عروس و داماد قلب گوسفندی را کباب کرده به دو نیم تقسیم میکند، نصف آن را به عروس و نصف دیگر را به داماد میفرستند تا بخورند به این امید که قلب و دل آنها با هم باشد و هیچکس حق خوردن از این کباب را ندارد.

قبل از غروب آفتاب دست عروس و داماد را در دست یکدیگر گذاشته، زنان قبیله برای خوشبختی آنان شعر زیر را میخوانند که در واقع تعیین خط مشی آینده آنهاست.

"آلاجا کوینگ گیرمه آریا جوروک ایدرمه

ساغ الى ساری یاغدا سول الى سوق اوندا

اشزلا قابدرمه

تسوی نیق لاد پدرمه

چایسر کین چراماشادینگ

مل لر کین اورنا شادینگ

یوزدان بوزدان بیوی دارادینگ

یوز لیگ کوینگ گیره ایدینگ

آل یانقاقدان آفسر ادینگ

آلا بورقان دشادینگ

آتی بیولینی سنکا تافشیدیم

سنی حدايه تافشیدیم"

ترجمه: پیوهن بدمیوشان، ننان جو مخوان، دست راستن در روشن زرد، دست چپ در آرد بگار (کنایه‌ی ثبوت) نگار کسی او را نیش بزند. مثل بونجه به هم بچسید، بولهای زیادی خرج کنید پیوهن گرانها برایش بخر، از لبه‌ای سرخش بوسه بگیر، ماه رو بتو سپردم، تو را به خدا.

و سه بار این شعر تکرار میشود و در وسط هر بار داماد را با مصایش به دور آلاچیق میگردانند و عمدتی نوجوان با جوب و دست ظاهر اور اسیزند بعد مراسم "چای" است. به این معنی که داماد و مصایش با عذری از تزدیگرین دوستانش به آلاچیقی که عروس در آن نشسته بیرونند و از دست تازه عروس چای مینوشند و هر کدام هدیه‌ای میدهند و بعد از پرسیدن نام و سایر خصوصیات ایل و طایفه بر میگردند.

فلسفه این چای خوردن به این علت است که چون عروس و داماد همیگر را قبل ندیده بودند این افراد و دوستان

از هر روتاستی مردمان ده برای خوشبختی عروس و داماد دعا میخوانند.

یک رسم قدیمی‌تر هم داشتند که از این قرار بوده است، عروس سوار بر اسب میشده در حالیکه در دستش بطری بود، داماد با دوستانش او را تعقیب میکردتا بره را از دست عروس بگیرد. این عمل در واقع پیروزی داماد بر عروس بود که آن عمل "گوگ بوری" یا گرگ سینانمیمیشود.

در موقع آوردن عروس قسمی از گوشت و استخوان سینه که شکل مثلث را دارد و "دوش" نامیده میشود با سکه‌های نقره میآوریزند و آن را به خانه عروس میبرند. این عمل در هر عید قربان تکرار میشود همراه با رسیدن داماد سکه‌های بول به طایفه داماد شور و غوغا به حداکثر خود میرسد مراسم "سچمک" اجرا میشود و هر کدام از قوم و خویشان داماد سکه‌های بول به طرف مردم پخش میکند و از طرف دیگر مراسم اسب دوانی و کشتی گیری آغاز میشود و بهترین اسبها "پایراق" (جایزه) دریافت میکند.

عروس را به خانه داماد وارد میکنند زنی از درون درآلاچیق را گرفته مانع ورود آنان میشود و تا به او هدیه‌های ندهند در را باز نمیکند که بطن "قابی ساقلاق" میگویند. بعد از وارد شدن عروس و ینکه‌هایش در گوش آلاچیق پرده‌ی بنام "توتی" کشیده میشود. دختران محل به دیدن عروس می‌آینند، از این لحظه به بعد عروس باستی صورت خود را ازیر و مادر و قوم و خویش عروس تا چند سال بپوشاند.

بعد از صرف ناهار آخرنده بموکالت از طرف عروس و داماد که به انتخاب خود آنان است نزد آخرنده دیگر رفته مراسم عقد را برگزار میکند. وکیل عروس اشاره به وکیل داماد میگوید "من از این مرد مقداری طلب نارم که همین آن میخواهم" وکیل داماد با ظاهری پرخاشگر میگوید "من از کجا به تو بدھکرم" و کار با یک دعوای ساختگی که به آشتنی مناجا می‌شود، پایان یافته و آخرنده فمسن گذاشتند شیرینی در دست آنان خطبه عقد را میخوانند و بعد طرفین از آنی که اصطلاحاً "تکسو" (آب نکاح) گفته میشود می‌نوشند. در این حال چندین منسوب به عروس و داماد بیرون از اطاق مشغول قیچی زدن هستند به این اعتقاد

اما درون هر کدام از این دو طیف نیز جدائیهای وجود دارد که بنظر من این جدائیها بیمورد است. ابتدا باید این جدائیها را تدقیک کرد. با هم ردیف کردن این اسمها فقط مغشوش کردن صورت قضیه است.

دوسستان "بیدار" در رابطه با نشستهای پیشنهادیش میگوید "تداوم نشستها و بحثهای مذکور برای همه مبارزین میتواند راهگشای وحدت آینده نیروهای ترکمن باشد". بنظر من این تفکرهای متفاوت میتوانند با هم همکاری داشته باشند و ضروری نیز نیز هست، اما وحدت آنها غیر عملی و تلف پرکن و وقت و انرژی خواهد بود. برخورد های در جهت "وحدة همه" فقط یک برخورد غیر واقعی و غیر علی و در حالتی بدبینانه و غیرمسئله در قبال جنبش خلقان است.

جنبش سیاسی . . .

و خود را پاک و معصوم و برق جلوه دهیم. عدالت آنستکه هم سلطه گر و هم سلطه پذیر بایستی تحت انتقاد و نقده قرار گیرند. نادامکه علل و عواملی که اسباب سلطه‌گری و سلطه پذیری را فراهم آورده بودند، نشناسیم و مختتمات این نستگاه تکری و نظری را به نقد همه جانبه نکشیم و از این طریق اندیشه نوبنی جایگزین آن نازاریم، مشکل بتوان از قید "سلطه‌گری" رهایی جست.

گریز و جدایی ترکمنها از اکبریت در حقیقت تلاشی است برای گریز از اندیشه و عطکرد گشته. اما گریز از اندیشه که در گذشته راهنمای عمل بوده، مادیت یافته و امروز بتاریخ پیوسته و طبعاست و فرهنگ خاص خودش را نیز بجا گذاشته ممکن نیست و بطور خودبخودی نیز نیز آن امکان پذیر نیست. با شعار و شور و شیطنت و شیادی هم نبینیان گرسان خود را خالمه کرد. تنها راه ممکن نقد شخص و زنده و جستجوی علی‌اندیشه های جایگزین است.

ادامه دارد

بر خیزند مرتد، خائن، بی‌ایمان و غیره محسوب میشوند. در حیات درونی چنین احزابی سیستمی از کنترل دائمی افشا کونه حرکتی مغایر با موقعه حزب و رهبری بکار گرفته میشود.

از کجا آغاز . . .

جمع نمی‌شود. جدائیها بد است. دوستان! ابتدا بیایم از تجربه خودمان درس گرفته و به پیش برویم. ما ز موقعي به "استقلال" فکر کردیم که برای استقلال کانون شروع شد. تا بدینجا تجربیات فراوانی را پشت سر گذاشتم که نکات آموزنده بسیاری را داراست. اینکه گفته میشود نمایندگان کوههای ترکمن دور هم جمع شوند، اولاً از گروه چه تعریفی داریم آیا نیروهای ترکمن درون حزب توده و یا سازمان اکبریت نیز بعنوان یک گروه مقدماد میگردند و یا اینکه اینها بخشی از سازمان اکبریت و یا حزب توده میباشند؟ ثانیاً جمع شدن حول کدام محور و بر اساس کدام نقطه نظرات مشترک بینی؟ آن مسئله انتقام ندارند یا اینکه اگر به آن عنوان نقطه نظر مشترک در بند ۲ گفته، کاملاً غیر واقعی است. تعدادی از کانونهای ناسیونی شده در آن مقاله اصلاً به این مسئله اعتقاد ندارند یا اینکه اگر به آن جواب مثبت میدهند، با حضور آنها در سازمانهایشان کاملاً متفاوت است و اینکونه افراد ابتدا باید این تناقض خود را حل کنند.

آرزوی یک کاسه کردن نیروهای ترکمن بنظر من آرزوی عبئی است. تنواع نظرات در حد پایه‌ای بین نیروهای ترکمن وجود دارد و این کاملاً طبیعی است و باید اینرا قبول کرد. چشم بستن بر روی این واقعیتها و درس نگرفتن از تجربیها، خود کول زدن و خود را در گیرودار بحثهای بی‌ایمان بسیار روش‌گرانه و جدایی‌پیوست و جدائیهای مکرر انداختن میباشد.

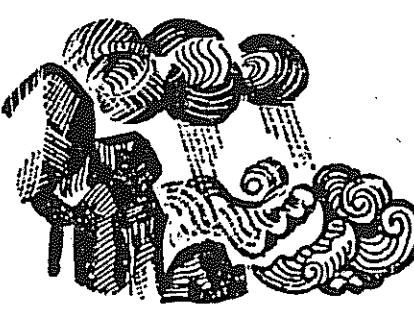
"بیدار" از جدائیهای بیمورد، از کانونهای مختلف نام میرد و از آن رنج میکشد.

بنظر من این جدائیها بیمورد نیست. میان برخی از آنها اختلافات اساسی وجوددارد. کچه تاکون اختلافات تدوین نگردیده‌اند. به حال مشخص است. یکی از گذشته بربده و راهی نوبن می‌جودد و دیگری بر لزوم حفظ گذشته، اما با تنبیراتی تاکید میکند. کجای این جدائیها بیمورد است؟

تفکر بنیادگرایانه . . .

چنین احزابی اعضا خود را پل‌بعدی کلیشی و متصرف بار می‌آورند. آموزشها و روشهای تربیتی خانی با هدف تحکیم روحیه عبودیت و پیروی کورکرانه از همکری و رهبر بکار بسته میشود. تئکن نظری و عدم تحمل دگراندیشان در صوف چنین احزابی وسیعاً رایج است. چنین احزابی خود را در موضع حقیقت مطلق و دیگران را در گواهی و ضلالت می‌بینند. در تئکن‌اعضای حزب نیز همین روحیه و تربیت عمیقاً ریشه می‌داند. احزاب بنیادگرای مذهبی نیروهای سیاسی در جامعه را بر اساس نفق و سهمی که آنان در راه پیشرفت اجتماعی و سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی جامعه بر عهده میگیرند، ارزش گذاری نمیکنند. آنان درجه نوری یا نزدیکی به موضع خود علی‌الخصوص میزان مخالفت و یا موافقت نیروهای سیاسی دیگر با خود را اساس و مبنای قرار میدهند. این سازمانها هژمونیست و سلطه طلب اند. در هر اتحادی میکوشند نقش برتر را از آن خود کنند. مناسبات درونیشان بر اساس سانترالیسم بوروکراتیک با ویژگی های مذهبی استوار است.

طبیعی است که همه وجهه اشاره شده، ممکن است در این و یا آن حزب بنیادگرای مذهبی صدق نکد و یا بطاشکال دیگری جلوه نماید. اما بهر حال چنین احزابی بر بنیاد اعتقاد و ایمان مذهبی استوارند و از سوی دیگر بغايت سانترالیستی و ضد دمکراتیانند. در سرکوبی مخالفان خود آنکه که قدرت سیاسی را در چنگ خود گیرند، از هر گونه ببرحمی و شقاوت ایشان ندارند. آزادی خواهی آنان، آزادی خواهی برای همه نیروهای مترقب و مختلف العقده نیست. آنان آزادی خود و تابعیت خویش را میخواهند. به فعالیت در حیات سیاسی و اجتماعی میرزا زند، موسین و رهبران چنین سازمان هایی با تفسیر و تشریح خام و یا در حقیقت یکی از استنتاجهای مکتفوظ‌واقعیت های اجتماعی، طبیعت و جامعه‌امیارها و سنجش‌های برگرفته از بنیادهای اعتقادی فلسفی خود اهداف سیاسی و اجتماعی خود را تدوین و راهها و اشکال معین دستیابی به آن را ترسیم میکنند. علی‌العموم احزاب بنیادگرای مذهبی رهنمودها و فعالیتهای خود را حقایق مطلق و مسلم میندارند. هر گونه آزادی نظررو اندیشه خارج از چارچوب اصول اعتقادی شان ممنوع است. طبعاً آزادی فراکسیون های فکری - سیاسی نیز در چنین سازمانهایی معنا و معنی ندارد. فرامین و دستورالعمل های رهبری یا رهبر باید بدون چون و چرا اجرا شود. در چنین احزابی فرد در مقابل جمع، جز در مقابل کل و عضو در مقابل حزب و موسن در مقابل ایمان و اعتقاد در حکم هیچاند. رهبر یا رهبران با مراجعه دائمی به احکام و اصول، نظرات و تفاسیر، رهنمود دهای خود را به بیرون ابلاغ میکنند. حقوق و اختیارات رهبران علا نامحدود است. آنان مصنون از اشتباه و خارج از دایره هرگونه انتقادی قرار داشتموتصف به انواع توانایی‌ها و کرامات اند. چنین احزابی موضع، سیاستهای رهنمود های خود را حقایق مطلق میندارند. سایر نیروهای سیاسی و حتی نیروهای مذهبی را که با آنان مخالفت نمی‌ورزند، منحرف، منافق و غیره میدانند. اگر کسانی از صفو انان خارج شده و به مخالفت

آزادی از زبان مردم

علی اکبر دینی کارکر فنی تاسیساتی است که در بیمارستان دکتر چوران با ۱۸ سال سابقه بیمه و ۱۳ سال سابقه کار مشغول کار است. وی طی مصاحبه با "ماهنشامه" منعطف حمل و نقل" مرداد ماه ۶۹ از وضع زندگی و مغضبات زندگی خود صحبت میکند. فروش خانه‌اش آخرین راه حلی بوده که از فشار مغفلات‌گاهد و بتواند از این پیرامون رونقی به زندگی خود و زن و بچشم بدهد. مشکلاتی که علی اکبر دینی از دست آنها شکایت میکند مشکلی است که امروز میلیونها شهروند ایرانی آن را غلیغم طاقت فرزانی اش تحمل میکند. وی در این مصاحبه نظرات سیاسی‌اش را هم بطور ساده‌روشن در عرصه دمکراسی بیان کرده است که برای آگاهی خویاندنگان بخششی از آن را در اینجا می‌آوریم.

س: در تصمیم فروش خانه همسر و فرزند شما با شما موفق بودند؟
ج: کاملاً خویسراهان اینکار را نکرد، یک‌ماه بحث و مشورت و دمکراسی داشتم حالاً اگر در این کار موفق شوم همه سهیم هستیم. اگر هم زیان بکنم باز هم سهیم هستیم و همه کاسه کوزه‌ها سرمن شکسته نمیشود.

س: گفته‌ی "دمکراسی" داشتید. معنی آن را بیدانید؟

ج: نخیر، نمیدانم. ولی در مورد خانه، جون خود و زیان متوجه همه ماست. ناگزیر بودیم تصمیم دسته جمعی بگیریم. س: چطور با کلمه "دمکراسی" آشناشیدید؟
ج: این کلمه در گفتگوها به گوش خوده ولی در مورد معنای آن مطالعه نکردتم

س: چه برشاشتی از این کلمه دارید؟
ج: فکر میکنم یعنی آزادی عقیده‌های مخصوصی که در بلک جامعه و یا در تک خانواده مطرح میشود.

س: میتوانید برای این برشاشت یک مثال بزیید؟

ج: از دید کوچک خودم به دمکراسی نگاه میکنم. مثال را هم از محیط کارهای اورم در اندازه هیچ کاری، چه کار عمرانی و تجهیز کارهای دیگر، با مشورت صورت نمیگیرد بلکه یک عده تصمیم میگیرند. بلکه عدالتیک هم باید این تصمیمات را اجرا کنند. حالاً این تصمیمهای درست باشد یا غلط به کسانی که آنها را اجرا میکنند ربطی ندارد.

س: موردی که اشاره کردید بیشتر بسیکدد به مدیریت میتوانید انتقاد، شکایت و یا پیشنهاد خود را به مدیریت ارائه دهید.
ج: ای بابا، دل خوش ناری.

نگارنده مقاله مذکور از "توهین و تحقیر" و یا "اگر بپذیریم که ایران یعنی اشتراک ملتهاست...". یاد میکند. نگارنده مقاله میتواند این خود را ثابت کد بعد دعوی ارشیه نماید. ایا این "دستان ویرادران" شما قبول میکند که در ایران ملیت‌های مختلفی زندگی میکنند؟ اگر جواب مشتبود

چه نوع برادری را طالب هستند؟ از نوع برادری هفتاد ساله که داوطلبانمید اختوت "با زور ارش سرخ" دادند و از دادن آزادی‌های "بوزوایی کنیده" هم به برازران خود دروغ گردند؟ یا برادری را طالب هستند که اگر بوزی در حیات اجتماعی تصمیم به بنای خانه جدید گرفت، در ساختن این بنا، یار و مددکار آنان باشند؟

امروز در میان نیووهای سیاسی‌تلقانه هنوز هم با نوسانهای کم و بیش شعار "حق تعیین سرنوشت" و "داده" میشود، بدون اینکه درنگ و تعقیق جدی در عدم کامیابی این نوع شعارها در زندگی صورت گیرد.

اینک زمان آن فرا رسیده کمربداشت‌های دقیق و فرمولوار از مسائل فوق بیان شود. با کامین درک و برداشت اینکونه شعارها در نشریات درج می‌باشد؟ علی‌ناکامی اینکونه شعارها در کشورهای سوسیالیستی چگونه توضیح داده میشود؟ و همچنین از شکست آن در بخشی از تکردن راه طی شده، شعار فوق راچگونه پیرایش و آرایش می‌نمایند. آیا برداشت آنان از شعار حق تعیین سرنوشت چون سابق تها بر این ایده کلی که هر ملتی حق کسب استقلال تا مرسد جنایی و تائیں کشوری با حدود و شفود جدید را دارد، استوار است و یا اینکه به برداشت‌های مشخصی دست یافته‌اند؟

دستان عنیز. امروز دیگر عمر شعارهای ذهنی، آرمانگرایانه، اراده‌گرایانه و "بهشت بربن" سپری شده است. انسانهای رحیمات اجتماعی خویش، اعیان تحقق پذیر و یا تحقق یافته در زندگی را جستجو میکند و لی برای تحقق شعار فوق باید سوپاپ اطمینانهای را جستجو کرد. بنظر من اولاً: در ایران استبداد زده سالیان دراز

مردم از آزادی سیراک نشده، بلکه نسیم آزادی کوتاه مدت وزیده و سپس طوفان استبداد فرا رسیده است. هنوز کشور ما با روایات دمکراسی غرب فاصله زیادی ندارد. در شرایط فعلی وزیدن نسیم آزادی در سراسر ایران نیاز میرم است و از برآمدن این نسیم آزادی (انقلاب) دولت وقت بوجود می‌آید.

ثالثاً: وظایف این دولت اعلام آزادی احزاب سیاسی و تشکل‌های صنفی، آزادی قلمدون قید و شرط، بررسیت شناختن حقوق بشر، لغو حکم اعدام، هدایت جامعه بسوی انتخابات آزاد و دمکراتیک برای موسسان است.

ثالثاً: دولت وقت برای حل مسئله طی با نظرخواهی از ملیت‌های موجود در ایران مبنی بر اینکه آیا آنان خواهان زندگی‌چارچوب ایران فعلی هستند و یا نه را برای به نتایج آرای آن ملت حجت قرار خواهد داد.

پای بندی به دمکراسی از هم‌ملت‌های خواهان جنایی و یا ماندن در چارچوب ایرانی واحد می‌طلبد که با پاییندی به مخاطبین فوق محلی و دولت خود را از طریق انتخابات آزاد و دمکراتیک تشکیل دهند. در عین حال رعایت کامل حقوق اقلیت‌های ملی درون خود آن ملت تجزیکی از معيارهای پاییندی به دمکراسی است.

مسئله طی و ...

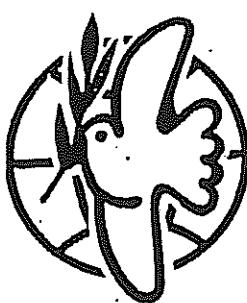
در نشریه "تازه‌مول" شماره ۲۰۵ نیز مقالاتی تحت عنوان "طرح بحثی پیرامون مسئله طی" و "پای بندی به حق تعیین سرنوشت" در شده و در آن نویسنده مقالات به مسائل اساسی از قبیل استقلال دمکراسی و مسئله ملی پرداخته‌اند. با اید به گسترش این نوع بحث و گفتگوها در میان همه نیروهای عدالت‌جو و آزادیخواه من نیز در این مقاله به مقوله "democracy" بطور مختصر میپردازم.

تاکنون تعاریف و تفاسیر گوناگونی از مقوله دمکراسی و آزادی انجام گرفته است. از حله در فرهنگ عیید در تعریف از دمکراسی گفته میشود: "democracy" حکومت ملی، حکومت مردم بر مردم، طرز حکومتی که اختیار حاکمیت در دست نایاب‌گانی است که مردم انتخاب میکنند" و یاروی‌لوكابیورگ در رابطه با آزادی گفته است که "آزادی همیشه فقط آزادی کسانی است که طور دیگری می‌دانندند".

دمکراسی، آینین سیاسی است که حاکمیت را از آن همه مردم میداند. بعبارت دیگر دمکراسی، یک سازمان سیاسی جامع است که در آن مردم، حاکمیت را اعمال میکند. دمکراسی برای آزادی و برابری حقوقی مردم در جامعه استوار است. بنابراین دمکراسی حکومت مبتنی بر نهادهای دمکراتیک است که مطابق اصول دمکراسی سازماندهی شده و حکومتها از طریق رای آزادگیری در یک انتخابات منظم و بدون اعمال فشار تشکیل میشود. اصول لازمه دمکراسی تامین واقعی آزادیهای دمکراتیک، آزادی مطبوعات، بیان، قلم و آزادی تشکل سیاسی، منفی است.

نویسنده مقاله "طرح بحثی پیرامون مسئله طی" به بن بست فرمول بیان می‌نماید. غرب را با این فرمول بندی که "با رشد هر چه بیشتر سرمایه‌داری، ملتهای کوچک نیست و نایود خواهند شد" و همچنین بن بست سیستم شرق را با این فرمول بندی که "حاکمیتی که هیچگونه استقلال فکری و اندیشه مستقل از رهبران حزبی را تحمل نمیکند" اعلام میدارد. اینکونه نگریستن به پدیدهای جامعه خود انکار بخشی از حقایق زندگی، که روزانه با آن مواجه ایم می‌باشد.

دنیای سرمایه‌داری بعد از انقلاب فرانسمجهشایی در جهت حقوق مدنی، آزادی اجتماعی، فردی و نموده و برآن راهه این روند دنیای غرب با رشد و تکامل خود در عرصه‌های گوناگون به پیشرفت‌های جدی دست یافته و جامعه از نظر صنعتی روز بروز به دستاوردهای نوین و همراه با آن از سطح فرهنگ توسعه که در آن حقوق فرد در جامعه، حق تشكیل سندیکاها و لغو حکم اعدام‌عایت میشود، دست یافته است. البته قابل ذکر است که این دستاوردها را مردم‌مزایرات بس سخت بست اورده‌اند. امروز دنیای غرب بعراقب بیشتر از شرق مسائل خود را حل کرده است. هر چند غدهایی که چون ایرلند، بارسلون و نیز وجود دارد که شفته و دلبختان سوسیالیسم‌هفتاد ساله، مدام از آن چماقی برای کوییدن معتبرین خود می‌سازند. اما بوزوایی کوچک "جهان سوم، خود بحث و بیزاری ندارد که باید در وحله اول مختصات طی آن را بدققت بررسی کرد. جامعه اتراء دقیق شناخته، و سپس حکم "الله" را میتوان صادر نمود.

پاییندی به حق تعیین سرنوشت شرط دعکاری

در قسمت اول مقاله به کثیرالمفیدون ایران از بعد تاریخی و نیز به دولان پهلوی بعنای سرآغاز حاکمیت شوونیزهایان خواص و نیز روشنگران و اندیشه پردازان که در نامان آین شوونیزم بیوطف بافتے پوند، به اختصار پرداخت گردید بسود: ایلک پخش دوم مقاله:

مرحله جدید تاریخ جهان در راستای احیا حقوق خلقیای تحت ستم بیش مرود

امروزه با دکرگونی‌ها عظیم سیاستی اجتماعی که در جوامع مختلف جهان، بیویت شورهای بلوك شرق روی ناده، بشریت وارد مرحله نوین و پریشکوهی از تاریخ خود کریده است. خاصمن اهلی ایسو مرحله شکوفه که در حقیقت تجلی رشد علمی و کیفی فرهنگ جامعه بشری بیانات بیارت از درهم شکten بنهای فسیردی و حزبی، نکوسای هر چه گستردتر برپا و ملکیت سیاستی. بای بندی در عمل بسته بیان اسلامیه جهان حقوق بشو میانقاهی بین المللی و همچنین پذیرفته شدن مدل در تعیین آزادانه سرنوشت خوبیست میباشد. امروز بیوستن جدد ملتنهای که در شرایط متعین بزرگ چند بارگشته استعاری درختیان بزرگ چند بارگشته بوند و همچنین جذا شدن تعلیمات اسلامی کشورهایی که در جارچوب آن تحت میباشدند، علمیوم شاخهای شدید و کاهشی مخصوصانهای که از سوی نیروهای ارتقاچار و شونویستی نشان نداده شده، از نظر تهدیهای میلیاردی سراسر جهان بیویت قلمداد جوامع پیشوفته، امری علی و طبیعی قلمداد نمیشود.

ملهای پارچه شده آلمان، گره، یعنی دوباره بهم پیوسته و یا در شرقپیوستن میباشد. ملتهای دیگری چون کرد، ترک، عرب، ایرانی، از این سایه‌هاست. غاریکانه و غیر انسانی استعماط‌گران و اولین مخالفت این ملتها قطعه قطبیه کردیده بودند، خواست، برخاست، طبیعی خود را مشتغل میکردند. ملتهای غیر اسلام و مطری نمودند. رسماً یا غیر رسماً اعلام و مطری نمودند. ملتهای مختلف بر راه تحقق آن مبارزه میکنند. از سوی دیگر سیاستی از خلقهای در کشورهای مختلف از جمله در اتحاد شوروی خواستار استقلال کامل خودروختی خود از ترتیب این کشورها میباشند. امروز بشریت متعدد به این خواسته‌ها از جنایی و با پیوستن بیانه حق طبیعی این ملتها بدیده احترام میکنند. زیرا اکر پیوندهای اجرایی نتوانند جای خود را به پیوستهای داوطبلانه بدهند طبیعاً به جنبشیان داوطبلانه منجرخواهند گشت. پر واضح است که در تحقق هر یک از دو امکان حقیقت، شیوه‌ها و روشهایی که ملتهای حاکم در پیش میگیرند، نقش تعیین کننده خواهد داشت. طبیعاً ایران نعمتواند تأثیر جنابافتی از جمیع این مجموعه‌ها را میتواند بماند. مجبور است دیرین زود به این مستاؤرد شریعت تعین احترام پذیراند و با جریان ریخت ناپذیر و نیزه‌منوره تاریخ همچو کردید. بنابراین از این ترتیب میگذرد. نادیده ملتهای ایران، مقدس و ازلی جلوه نادان نامی ارضی استارت باز که با خشم و خسوسی پاسداری میگیرد. نادیده ملتهای ایران، فرهنگ و حیاتی این ملتهای تحت ستبر خواسته اینسانی ملتهای تغییر نمیکنند. این ملتهای تغییر نمیکنند، به چه زبانی تکلیف برازی آنان، گه چه جنبشی را بخواهند چگونه زندگی کنند، به چه زبانی تکلیف تغییر نمایند، دیگر کنه و همچنان رونق که است. اینگونه فرهنگ مبتلی، تغیرمندانه و از تجاعی پاید هرچند نداشت و کم برترت به زبانهای نایی تاریخی

ایونیسون، دکراسی و سلطه ملی

امروز با توجه به شرایط جهانی و
چنین شرایط داخلی ایران که استبداد
خشن مذهبی بر خصوصیتین جنبه ها
جهالت مادی و معنوی مردم چنگ انداخت

ربیت از خودی انتقاد کرده بود که در شنید نسبت به سلطنت طلبان امتحان اینکه مبتداً شده است. در عین حال از آنکه با پیلوگ خواسته شده بود که اگر به اکسوس انتقاد نمایند به رای مردم احترام نمایند و از داعیه سلطنت مستثنی شوند. در حقیقت نوع پیشنهاد مبارزه مشترک علیه حاکمیت در جهت برقراری حکومتی مردمی نزد ایرانیان بود. این مقاله مدتی بعد بازه مقالاتی متعارضی و مخالفین اضعی طرح شده در آن واقع شد. برایک حرف مخالفین، از بخشی از نیووهای جب تدبیاد و خفچان همچوی خواهان و متسائش تامرفق خون ازدی خواهان برشور آلوه است. شنیدن اینها توقع اراده جراحت زمان اکبریت که دادند که آزموده را نیایندگان زیمن-پکن مظہر از این اکبریت از نیایندگان زیمن-پکن مظہر شد. در راه ادامه حیثیت از زیمی قدم نکاری کرد که با مازن و رأی کرتیت قاطعه بدم طرف زبانه دانی تاریخ سیره سلطنت خود را مذکور خواهیم بود. مجموعه به زمان اکبریت مرجعیت مردم احترام نمیکاراد و بر اینکه در بخشی از نیووهای جب ایران از خون ازدی خواهان برشور آلوه است مذکور خواهیم بود. مجموعه به زمان اکبریت مذکور خواهیم بود. مجموعه این مقاله بودنکه حدت از سلطنت طلبان بیز و درستبه نیووهای بعلوی طلبان قرار گرفتند. اینان از خودی مشت که در بخشی از نیووهای جب ایران از خون ازدی خواهان برشور آلوه است مذکور خواهیم بود. مجموعه این مقاله بودنکه خستن کنگره زمان اکبریت خود را خان داده است. هر چند کاپیتاخورد مقاله فوق اعلام شده و خود زمان اینکه این کرایش مشت در جنیش چب ایران بیکر نیووهای ایزیوسیون وجود دارند. زمین بضریت تقسیم کرد. کروه متوجه شده از این میتواند که به مقوله سلطنت سلطنت طلبان از زاویه منافع خلثهای خود ستم ایران نیز بخورد شود. زیرا طبق سنت نیووهای چب و مکرات ایران را از مقام شاپر خود بیکاریت میباشد که در آن مقام شاپر حد یک میباشد که خدا بیزیر کشیده شده و خلثیات او توسط قانون حمود گردید. این کروه ممتازهای انقلاب شرطه ایران را ارج میکارند و خواستار احیا و جرایی تاریخ ایران ایسا شرطه سلطنتی میباشد که در آن مقام شاپر حد یک میباشد که خدا بیزیر کشیده شده و خلثیات او توسط قانون حمود گردید. این کروه طرفدار حاکیت قانون را جامعه و رفاقت حقوق فردی و اجتماعی را چار چوب و قانون اساسی میباشد. هر چند که جامعه ایران جامعه شوونزیم میشود و یا به اکراه مطرع میکند.

الفیلی شنیده‌ای خط ترکمن

محمود

چهارم

قسمت

الف - اگر صوت هجای اول خشن یعنی (بوقین) باشد، صوت‌های بعد نیز خشن بودند (بوقین) خواهند بود.
ب - اگر صوت هجای اول نازک (اینجه) باشد، صوت‌های بعد نیز نازک (اینجه) خواهد بود.

كلمات بیگانه نیز بعد از اینکه ترکمنی گشت تابع همین قانون خواهند بود.

صوت‌ها را یک یک با مثال می‌آوریم:

- (آ) سانک، قارا، بایسب، قاشلاری . . .
- (او) بوقستان، بولسا، اونونگ . . .
- (ای) جیپرا، اشراق، تاریشینی، قیرغشی . . .
- (او) دوزوشن، اوجوب، حورمان، اوغراسماق . . .
- (آ) ناکس، ناگیان، مالاب، بالاراک . . .
- (ه) منم، ارم، کفر، هنگار . . .
- (ای) کیجه، اینجه، نیکاریم، بیکار . . .
- (او) کوزه، کوتار، کوزماک، دوروار . . .
- (اق) افزو، بیزو، دونیا، کولالک . . .

كلمات دخیل ترکمنی شده در بسیاری جاها همانگی با این قانون است، ولی در برخی از کلمات دخیل نیز این همانگی بهم خوبی است:
چنان، اینار، کولزار، کولوستان . . .

دقت: ۱ - در کلمات دو هجایی که صوت اولشان گرد است، اگر صوت دوم آخر بیاید، مسطوح نوشته می‌شود:

کوزی، دوئی . . .
۲ - در کلمات بیشتر از دو هجا، صوت‌های گرد، اگر در هجای اول قارا بگیرند در هجای دوم نیز از صوت‌های گرد بر طبق قانون همانگی اصوات استفاده می‌کنیم. بعد از هجای دوم صوت‌های مسطوح بکار گرفته می‌شود.

- او - نونک (اونونگ)
- افزو - زونک (اوقونگ)
- او - زدم (اونقام)
- او - نونک (اونونگ)

این قاعده در صورتی قابل اجرا است که در هجای دوم صوت‌های مسطوح بطور واضح تلفظ نشوند:

کوندیز، اوزین، بیوغین، وهمکین، اوچین . . .

ادامه نارد

(ه) یکی از حروف (و، ق، آ) قرار بگیرد
نوشته می‌شود:

نمیمن، دهی (پسوند شباهت به معنای مانند مثال: بیری دهی (مانند بی) یا قوت ده بیین (مانند یاقوت) مثالهای دیگر: بوتینلیمی، لکمی، درنکه . . .

صوتی نازک (اینجه)، مسطوح (یاسی)، دوداقلانیایان (و باز (آجیق) است. در الفای سیریلیک با (ه) نشان داده می‌شود (آ).

در همه جای کلمات به همین شکل می‌اید از، کار، باری، دونیا و . . .

دقت: صدای (آ) عموماً کشیده تلفظ می‌شود و شکل کوتاه آن تنها در چند کلمه ترکمنی دیده می‌شود و بطور کلی در کلمات خارجی مستعمل در ترکمنی کاربرد پاره،

صدای کشیده (آ): از، ادیک، باش، ناده . . .

صدای کوتاه (آ): اکیت، اکل، ایبر . . .

(تولکنجه) دبل بیلکیسی، دکتریوسف آزمون (

قانون همانگی اصوات از وینگیای زبان ترکی (گلا زبان ترکی)

قانون همانگی اصوات است. امواضاستانده هجاها بیشانند. هر هجایی با خود صوتی به همراه دارد. بعبارت دیگر در کلمه هر مقنطر صوت وجود داشته باشد، به همان تعداد نیز هجا خواهیم داشت.

ال (دارای یک صوت، یک هجایی)

ساغات (دارای دو صوت، دو هجایی)

ایلغا ماق (دارای سه صوت، سه هجایی)

او زادیلماق (دارای چهار صوت، چهار هجایی)

و . . .

اگر به این کلمات توجه شود، در بین صوت هجای اول و هجاهای بعد همانگی وجود دارد. صوت هجای اول ریشه کلمات از هر گوشه باشد، بقیه حروف صادران نیز از همان گوشه خواهد بود. میتوانیم قانون همانگی اصوات را به زبان ساده اینگونه بیان کنیم:

قانون	هجایی اول	- بعد	هجایی اول	- بعد	هجایی اول	- بعد
پاریکش	آ	آ	آ	آ	آ	آ
اصولات	آ	آ	آ	آ	آ	آ
(بوقین)	او	او	او	او	او	او
قانون	هجایی اول	- بعد	هجایی اول	- بعد	هجایی اول	- بعد
چاچی	ه	ه	ه	ه	ه	ه
اصولات	ه	ه	ه	ه	ه	ه
(اینجه)	او	او	او	او	او	او

ای

صوتی نازک (اینجه)، مسطوح (یاسی) بوداقلانیایان (و باز (نار) است. در سیریلیک با (N) نشان میدهند. در اول کلمه (آ) در وسط کلمه (آ) در آخر چسبان (آ) و صوت نکی در کلمبشك (آ) به کار می‌روند.

بیز - بی و با - در دینگ - بیز - ایل . . .

دقت: حرف (آ) اضافی مرکب از (آ) + (آ) نیز دارد که در سیریلیک بصورت (آآ) و در لاتین (آآ) نوشته می‌شود. صدای (آآ) که صدای کشیدن (آ) است، در الفای لاتین بصورت (آآ) فقط در چند مورد با (آآ) نوشته شده است.

در سیریلیک و لاتین (اینجه)، در سیریلیک (آآ) می‌توان موقع بلند بودن صدای (آآ) ازشکل آی او در صوت کشیدن شود. نهادی آن از (آآ) بدون علامت استفاده می‌کنیم.

ا

کسره صوتی نازک (اینجه)، مسطوح (یاسی)، دوداقلانیایان (آست که از (آ) آبازتر و (آ) تکثر بیاخد. در الفای سیریلیک با (آآ) نوشته می‌شود. در الفای مادرول (کلمه (آ) او در حاکمی دیگر کلمه (ه) هه) می‌اید. شکل (ه) به حرفهای بعد از خود نمی‌چسبد.

ال - نگ لک و . . .

دقت: در نوشتن (آ) در کلمات قاعده‌ای وجود مارد که قبل از برداختن به آن دو مطلب ضروری را توضیح میدهیم: "به هجاها بیاخد" که با همتو تمام می‌شوند هجای باز (آجیق بوغون) او به هجاها بیاخد که به صامت ختم می‌شوند هجای بسته (ایپیق بوغون) کویند."

هجای بسته: ال، کل، کول، بیل، بیلک

هجای باز: آرابا، مه، باری . . .

اکون با توجه به این مطلب قاعده‌نوشتن (ه) را می‌کوئیم:

الف - در هجاها تک هجاها با شکل (ه ته) نوشته می‌شود: ده (به معنای هم)، نه (به معنای چه) . . .

استثنای حرف ریط (و) همیشه به همین صورت می‌اید: کیتاب و قلام

۲ - در کلماتی که هجاها بیشتری دارند، از دوین هجا به بعد با (هه) نوشته می‌شود: کوژطم، درطر، تکلک . . .

استثنای (لر) پسوند جمع همیشه به همین صورت می‌اید:

اویلری (اویلمری غلط) کوزلری (کوزلمری غلط) و . . .

ب - در هجاها بسته (ایپیق بوغونلار) قاعده: در هجاها بسته صدای (آآ) نوشته نمی‌شود.

کلزل (گوزل غلط)، بیل (بیل غلط)، برمک (برمک غلط)

استثنای:

۱ - در کلماتی که شیاهت نوشتری دارند، اگر موجب اشتباه تلفظی شوند، صدای (آآ) نوشته می‌شود:

ایر (زود)، کوچک (بچه شتر) و . . .

۲ - در هجاها بسته بعداًکر بعد از صدای

غنا به ریش سفیدان طایفه عروس میگویند "خوب غنا را خوردم موقعش رسید که برگردیم" یکی از ریش سفیدان طایفه عروس میگوید" بسلامت که میروید ولی هر چه با خود آورده بدهید" در این هنگام مقدار پولی را که در ازا شیرها داده میشود به ریش سفیدان طایفه عروس میدهند و بعد از آن دنایی خوانده میشود و از الاجیق بیرون آمده بعنانی که برای بردن عروستان آمدند میگویند "ما اجازه گرفتیم شما عروستان را ببرید" و زنان به آلاجیقی که عروس همراه" ینگه هایش" در آن نشسته اند میروند، ولی زنان طایفه عروس با گرفتن پای زنان طایفه داماد ظاهرا مانع از بردن عروس میشوند که اصطلاحاً به آن "گوردیک" یا "آیاق العاق" میگویند، این عمل کروزی جز واقعیات عینی بوده بصورت رسم معنوی و به صورت سنت در آمده است که در میان اقوام یونان و اقوام آفریقایی نمونه هایی از این آداب و رسوم دیده شده است، یعنی حوادث مشبود و عینی آن روز به صورت سنت در آمده است و با این لیاس خود را به ما رسانده است، بهر حال عروس را با روسی قرمز (کوتنه) سوار کجاوه میکنند، در این موقع برادر عروس جلوی کجاوه را میگیرد و او نیز ظاهرا مانع از بردن عروس میشود، بیر طبقی او را راضی میکند و عروس را به خانه داماد بحرکت در می آورند، در این موقع جوانان ده با پرتاب سنگ و کلخ بر آنسان نارضایتی خود را ابراز میکنند، البته قبل از بردن عروس، زنان دو طرف، روسی کوچکی را میگویند و به یکدیگر پرتاپ میکنند و در هر پرتاپی آبا و اجداد عروس و داماد را معرفی میکنند، کاروان دیگر جهیزیه عروس را میبرد، در ضمن عبور آنها بقیه در صفحه ۵

از فرهنگ مردم

عروس پیکای اسب از طرف پدر داماد به میان طایفه ها راه میافتد و خبر ازدواج را با صدای بلند اعلام میکارند البته دو سه روز قبل از عروسی، هفت آلاجیق اطراف خانه داماد مقدمات کش و پاوری خود را اعلام میکارند، ارباب های کوچک و بزرگ کنار خانه پدر داماد جمع میشوند و صدای بلند "قوٹی بولسون" و "حوش کلدنگر" (بارک باشد) و (خوش آمدید) از هر سو طنین انداز است، برای اینکه مجلس عروسی پیر شورتر شود از مستهمای آواز خوان بنام "باخشی" استفاده میکنند، باخشی آدم مهم و قابل احترامی است، باستی او را با اسب مخصوص به مجلس آورد و اصلاً ترکمنها فقط برای هنن ترانه ها نبرد و پیروزی بر دشمن و اتحاد که ابیاتی از محتوی مقلی، امان ملا، قرقلو است خوانده میشود، وقتی باخشی آواز میخواند از بس خون به صورت شیخ جمع میشود تیوان او را شناخت، داماد در خانه دوست خود که "صالیب" یعنی "صاحب" گفته میشود جشن دیگری با شرکت هم سالان و دوستان خود بر پا میدارد، مادر داماد و مادر عروس هم هر کدام در آلاجیق هایی از مهمنان زن پذیرایی میکنند و هر کدام از زنان با هدایایی میروند و در مقابل با هدیه دیگر بر میگردند، روز بعد شتری آمده میکنند و روی آن را کجاوه ای میکنند که به آن "حالپق" میگویند و تعدادی "پاشاولی" (ریش سفید) به طرف طایفه عروس به راه میافتدند، داماد با مصائب خود منتظر آمدن عروس میشود و عروس هم از خانه خودشان به خانه عمومی خود میرود، ریش سفیدان داماد بعد از صرف

عروسی ترکمنها بر از راز و رمز است، که به دورانهای قدیمی زندگی قدیمی آنها بستگی ندارد، سن ازدواج در بین ترکمنها پایین است که علت آن تغییر و تحول جامعه از دوران ساده عشتری بعد از دوران مالکیت خان - خانی است، چه اینکه بعد از از هم پاشیدن دوران ساده عشتری تقسیم آب و زمین بر منابع تا هل قرار میگرد، به افراد مجرد سهمی از تولیدات و نعم اجتماعی تعلق نمیگرفت، خانها برای دریافت سهم زیاداز تولیدات اجتماعی، فرزندان خویش را از همان دوران نوجوانی زن میدانند، این امر سبب بالا رفتن شیرها شده، افراد فقیر نمیتوانستند در جوانی ازدواج کنند و بدنبال آن سن ازدواج بالا رفته، این امر در تحدید جمعیت ترکمنها موثر افتاد، افرادی که نمیتوانستند زن بگیرند آواره داشت و بیابان شده به او عنوان "صلاح" (آواره) میدانند.

ازدواج ترکمنها چندین مرحله دارد که عبارتند از:

مرحله اول ازدواج: تصمیم گرفتن پدر و مادر و جلب موافقت پدر عروس که به آن "سوزانگ" میگویند یعنی اطلاع دادن البته این مرحله بدون اطلاع داماد صورت میگیرد.

مرحله دوم: تعیین وقت ساعت مناسب برای عروسی و آمدن مستطای از زنان قبیله داماد به خانواده عروس که آنرا "دوزدارمگ" (شیرینی رد کردن) میگویند مرحله سوم: تعیین قیمت عروس که مشکلترين مرحله عروسی است که به عهده یاشولی های طایفه داماد میباشد، مرحله بعدی روز عروسی است که در خانه داماد یک روز قبل از آوردن عروس مراسم جشن و سرور بر پا است و همچنین جشن کوچکی نیز در خانه

تازه یول نشريطی است آزاد، و به هیچ کروه، سازمان و حزب سیاسی وابستگی ندارد و تلاش میکند خوانندگان و علاقمندان را با فرهنگ و صائل مردم ترکمن آشنا سازد، تازه یول کوشش میکند پیرامون مسئله طی و حبشه خلق ترکمن بحثهای را دامن بزند، لذا کلیه خوانندگان و دوستان میتوانند طالب و مطالبات خود را به تازه یول بفرستند، چاپ طالب با اضا و سؤلولت مواضع مطرحه با نویسنده آن خواهد بود، از دوستانی که مطاله و طلب بما ارسال میکنند تفاصیل داریم که به این نکات توجه نمایند: اولاً طالب خوانا باشد (بوزیره) مقالات بزیان ترکمن (اثانیا) در یک طرف صفحه نوشته شود ثالثاً طالب حق اماکن کوتاه باشد، چنانچه طالب رسیده بلند باشد، با رعایت حفظ مضمون تغییرات لازمه در آن صورت خواهد گرفت.

TKFC
BOX 227
440 06 GRÅBO
SWEDEN

TAZE YOL
N°:6 NOV 1990

حق اشتراك برای یکسال:
عادل ۱۲۰ کرون سوئد
باضافه هزینه پست

ککهای طالی و حق اشتراك
خود را به حساب پستی
نیز واریز نمائید:

TKFC
644443-4
SWEDEN